

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Sigara insan sağlığına zararlı olmasına karşın ekonomik açıdan önemli bir tüketim maddesidir. Ne yazık ki Türkiye'de nüfusun yaklaşık üçte biri sigara tüketmekte, bunun için büyük paralar harcamaktadır. Bu harcanan paraların büyük bir bölümü yabancı sigara tekellerinin kasasına gitmektedir.

1980 yıllarda sigara kaçakçılığı önleme gerekçesiyle önce yabancı sigaraların ülkemizde satışına, sonra da yapımına izin verildi. Halkımızın yüzde yüz Türk (şark) tütününden yapılan yerli sigaraya olan alışkanlığı yavaş yavaş değiştirildi. Anadolu'da üretimi çok fazla olmayan Virginia ve Burley tütünlerinden üretilen sigara alışkanlığı aşılandı. Bu alışkanlık üzerine yerli sigara üreticisi Tekel de bu tür sigaraların üretimine yöneldi.

1990 yıllarda arazi ve nitelik durumuna bakılmadan yerli tütüne kota kondu. Bu durum hem tütün tarımımızı hem de sigara sanayimizi olumsuz etkiledi. Dışarıya tütün ve sigara satan Türkiye dışarıdan her yıl artan oranda tütün ve sigara almaya başladı.

20.06.2001 tarihinde yeni sorunlar ve sıkıntılar yaratan kısaca Tütün ve Tekel Yasası diye bilinen yasa çıkarıldı. Yeni yasanın sonucu olarak Tütün Üst Kurulu oluşturuldu, sözleşmeli tütün dikimine başlandı. Devlet tütün üreticilerini desteklemekten vazgeçti.

Tekel'in tütün üreticisini destekleme politikalarında vazgeçmesi ve dört yılı aşkın bir süredir özelleştirme kapsamına alınması tütüncülüğümüzü ve sigara sanayimizi yaraladı.

Tekel ülkemizde sürekli pazar payını yitirirken yabancı sigara tekelleri pazar payını artırdı. Örneğin Tekel'in 2000 yılındaki yüzde 69.8 olan pazar payı, 2004'te yüzde 48'e düşerken, Philsa ülkemizdeki 2000 yılındaki pazar payını yüzde 22.9'dan 2004'te yüzde 38'e, JTI ise payını 2000'de yüzde 7.3'ten 2004'te yüzde 12'ye yükseltmiştir.

Ülkemizdeki özel sektör sigara fabrikaları kullandığı tütünün büyük bölümünü dışardan getirmekte çok az bir bölümünü yerli tütünden kullanmaktadır.

Tekel de Virginia ve Burley tütünlerinin yüzde 85, Türk tütününün yüzde 15 olduğu harmanlanmış (blendet) sigara yapımına yönelmiştir. Fabrikalarında 1991'de 81 bin ton olan yerli tütün kullanımı 2000'de 41 tona düşmüştür.

Tekel'in son zamanlarda piyasada istenen sert kutu sigara üretimi için yaptığı girişimler bizzat Tütün Üst Kurulu tarafından engellenmektedir. Bu konuda Tekel ile Tütün Üst Kurulu mahkemeliktir. Önceleri çeşitli gerekçelerle son yıllarda da özelleştirme nedeniyle Tekel sigara sanayi için yeni yatırımlar yapamamıştır. Teknolojisini yenileyememiştir. Kendi ülkemizde yabancı sigara tekelleriyle rekabeti zayıflatılmıştır.

Tekel özelleştiğinde (özellikle yabancılara satıldığında) tütüncülüğümüz kadar, ulusal sigara sanayimiz de büyük darbe yiyecektir. Tekel'in yıllardır halka tutturduğu sigara markaları, bu sanayide kazandığı deneyimler yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Hem iç pazar hem de dış pazar temelli yabancı sigara tekellerine kalacaktır.

Son yıllarda beklenenin tersine ülkemizde sigara kaçakçılığı artmıştır. Kaçakçılığın artması da Tekel'in pazar payını olumsuz etkilemektedir.

Yaygın tüketim özelliği, ekonomiye katkısı nedeniyle sigara ve sigara sanayimizin durumu ve sigara kaçakçılığı konularının incelenmesi için Anayasanın 98 inci maddesine, Meclis İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddesine göre TBMM Araştırması açılmasını dileriz.

○ . Saygılarımızla.

Mustafa GAZALCI
Denizli Milletvekili
Ve 29 Milletvekili

1. Mustafa GAZALCI-Denizli
2. Erol TINASTEPE-Erzincan
3. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU-Antalya
4. Feridun Fikret BALOĞLU-Antalya
5. Ahmet KÜÇÜK-Çanakkale
6. Vezir AKDEMİR-İzmir
7. Muharrem KILIÇ-Malatya
8. Bülent BARATALI-İzmir
9. Uğur AKSÖZ-Adana
10. Erdal KARADEMİR-İzmir
11. Orhan ERASLAN-Niğde
12. Kemal SAĞ-Adana
13. İsmail DEĞERLİ-Ankara
14. Kazım TÜRKMEN-Ordu
15. Ali Kemal KUMKUMOĞLU-İstanbul
16. Necati UZDİL-Osmaniye
17. Mehmet PARLAKYİĞİT-Kahramanmaraş
18. Ahmet YILMAZKAYA-Gaziantep
19. Mehmet U. NEŞŞAR-Denizli
20. Ufuk ÖZKAN-Manisa
21. Mustafa Erdoğan YETENÇ-Manisa
22. Nuri ÇİLİNGİR-Manisa
23. Halil ÜNLÜTEPE-Afyonkarahisar
24. Mehmet BOZTAŞ-Aydın
25. Mehmet Ziya YERGÖK-Adana
26. Atilla KART-Konya
27. Feridun AYVAZOĞLU-Çorum
28. İzzet ÇETİN-Kocaeli
29. İlyas Sezai ÖNDER-Samsun
30. Mehmet IŞIK-Giresun